



MINISTER ENERGII

**SPRAWOZDANIE  
DLA KOMISJI EUROPEJSKIEJ  
ZA 2016 r.  
W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ  
UDZIELONEJ W SEKTORZE  
GÓRNICTWIA WĘGLA KAMIENNEGO  
(zgodnie z art. 4 Decyzji Rady 2010/787/UE  
oraz decyzją Komisji w sprawie nr SA.41161 (2015/N))**

**Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 4 września 2017 r.**

Warszawa, wrzesień 2017 r.

## SPIS TREŚCI

|  |           |
|--|-----------|
| <b>CEL PRZYGOTOWANIA SPRAWOZDANIA .....</b>  | <b>3</b>  |
| <b>PODSUMOWANIE WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI GÓRNICTWIA WĘGLA KAMIENNEGO W 2016 R.....</b>   | <b>5</b>  |
| <b>CZEŚĆ I. SYTUACJA GÓRNICTWIA WĘGLA KAMIENNEGO W POLSCE W 2016 R. ....</b>   | <b>6</b>  |
| <b>1. WYDOBYCIE I SPRZEDAŻ WĘGLA KAMIENNEGO .....</b>  | <b>6</b>  |
| <b>2. STRUKTURA ORGANIZACYJNO - WŁASNOŚCIOWA NA DZIEŃ 31.12.2016 R.....</b>  | <b>8</b>  |
| <b>3. EFEKTY DZIAŁAŃ RESTRUKTURYZACYJNYCH W SEKTORZE GÓRNICTWIA WĘGLA KAMIENNEGO W 2016 R. ....</b>  | <b>10</b> |
| 3.1 RESTRUKTURYZACJA ZOBOWIĄZAŃ .....  | 11        |
| 3.2 ZMIANA STANU ZATRUDNIENIA .....  | 11        |
| 3.3 RESTRUKTURYZACJA TECHNICZNA.....   | 11        |
| 3.4 ODDZIAŁYWANIE GÓRNICTWIA WĘGLA KAMIENNEGO NA ŚRODOWISKO.....   | 12        |
| <b>4. WYNIKI PRODUKCYJNE W GRUPACH JEDNOSTEK PRODUKCYJNYCH.....</b>  | <b>13</b> |
| 4.1. WOLUMEN PRODUKCJI W GRUPACH JEDNOSTEK PRODUKCYJNYCH .....   | 14        |
| 4.2. KOSZTY PRODUKCJI BIEŻĄCEJ W GRUPACH JEDNOSTEK PRODUKCYJNYCH .....   | 15        |
| 4.3. WYNIK PRODUKCJI BIEŻĄCEJ .....  | 15        |
| <b>5. DZIAŁANIA RESTRUKTURYZACYJNE REALIZOWANE PRZEZ SPÓŁKĘ RESTRUKTURYZACJI KOPALŃ S.A. W 2016 R.....</b>   | <b>16</b> |
| <b>CZEŚĆ II. POMOC PAŃSTWA UDZIELONA W ROKU 2016 W RAMACH ARTYKUŁU 4 DECYZJI 2010/787/UE DLA JEDNOSTEK UJĘTYCH W PROGRAMIE POMOCOWYM SA 41161(2015/N) „POMOC PAŃSTWA DLA SEKTORA GÓRNICTWIA WĘGLA KAMIENNEGO W LATACH 2015-2018” .....</b> | <b>18</b> |
| <b>6. POMOC PAŃSTWA W 2016 R. DLA JEDNOSTEK I GRUP JEDNOSTEK PRODUKCYJNYCH W RAMACH ART. 4 DECYZJI 2010/787/UE, TJ. NA POKRYCIE KOSZTÓW NADZWYCZAJNYCH .....</b>   | <b>18</b> |
| <b>CZEŚĆ III. POMOC PAŃSTWA UDZIELONA W LATACH 2015-2016 W RAMACH ARTYKUŁU 4 DECYZJI 2010/787/UE (PROGRAM POMOCOWY SA. 41161 (2015/N)) .....</b>   | <b>26</b> |
| <b>7. POMOC PAŃSTWA UDZIELONA W LATACH 2015 - 2016 JEDNOSTKOM I GRUPOM JEDNOSTEK PRODUKCYJNYCH W RAMACH ART. 4 DECYZJI 2010/787/UE, TJ. NA POKRYCIE KOSZTÓW RACJONALIZACJI I RESTRUKTURYZACJI PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO.....</b>                 | <b>26</b> |

## CEL PRZYGOTOWANIA SPRAWOZDANIA

Niniejsze sprawozdanie jest wypełnieniem obowiązku Polski, który został nałożony przez:

1. Decyzję Rady nr 2010/787/UE z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla (Dz. Urz. UE L 336 z 21.12.2010, s. 24),
2. Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 248 z 24.09.2015) str. 9, (dalej: TFUE)).

Zgodnie z art. 7 ust. 5 i 6 decyzji Rady 2010/787/UE, państwo członkowskie udzielające pomocy informuje Komisję o kwotach i o sposobie wyliczenia pomocy faktycznie wypłaconej w danym roku produkcyjnym węgla najpóźniej sześć miesięcy po zakończeniu danego roku. W przypadku korekt kwot początkowo wypłaconych podczas danego roku produkcyjnego węgla państwo członkowskie informuje Komisję o tym fakcie przed końcem kolejnego roku produkcji węgla. Ponadto kraj udzielający pomocy przekazuje Komisji wszelkie informacje potrzebne jej do sprawdzenia, czy przestrzegane są przepisy ww. decyzji Rady.

Niniejsze Sprawozdanie odnosi się do decyzji Komisji Europejskiej z 18 listopada 2016 r. C (2016) 7510 final w sprawie pomocy państwa SA.41161 (2015/N) – Polska. *Pomoc państwa dla sektora górnictwa węgla kamiennego w latach 2015 – 2018*, czyli do pomocy udzielonej zgodnie z art. 4 decyzji Rady nr 2010/787/UE z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla.

Powyższy program pomocowy stanowi kontynuację udzielenia pomocy w formie dotacji dla kopalń, postawionych w stan likwidacji przed dniem 1 stycznia 2007 r. w celu sfinansowania tzw. kosztów odziedziczonych oraz obejmuje nowe instrumenty pomocy w związku z nieodpłatnym zbywaniem do SRK S.A. po 1 stycznia 2007 r. zakładów górniczych, które nie prowadzą już wydobywania lub takich, w których wydobywanie zakończy się ze względu na syczeranie zasobów.

Podstawę udzielenia pomocy w 2016 r. stanowiła ustawa z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2016 r. poz.704 z późn. zm.).

W związku z powyższym, w części I niniejszego sprawozdania przedstawiono informacje nt. sytuacji górnictwa węgla kamiennego w Polsce w 2016 r. pod kątem operacyjnym i ekonomiczno - finansowym, natomiast w części II sprawozdania, ujęta została pomoc publiczna udzielona dotycząca likwidacji jednostek produkcyjnych sektora górnictwa węgla kamiennego w oparciu o program pomocowy „*Pomoc państwa dla sektora górnictwa węgla kamiennego w latach 2015-2018*”, zaakceptowany przez Komisję Europejską w dniu 18 listopada 2016 r. i uznany za program zgodny z odpowiednimi warunkami określonymi w Decyzji Rady a tym samym zgodny z funkcjonowaniem rynku wewnętrznego na mocy Artykułu 107 TFUE.

Wielkość pomocy państwa ujęta w sprawozdaniu przedstawiona została w walucie krajowej (PLN), jako ekwiwalent dotacji brutto (EDB).

## PODSUMOWANIE WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI GÓRNICTWA WĘGLA KAMIENNEGO W 2016 R.<sup>1)</sup>

**Wydobycie węgla kamiennego** ogółem w 2016 r. wyniosło **70,4 mln ton** i było niższe niż w 2015 r. o 1,8 mln ton.

**Sprzedaż węgla kamiennego** w 2016 r. wyniosła **73,2 mln ton** i w porównaniu do 2015 r. była niższa o 0,4 mln ton. W okresie tym nastąpił spadek sprzedaży na rynku krajowym o 0,3 mln ton (tj. o 0,5%), natomiast poza granice kraju, w ramach sprzedaży wewnątrzspółnotowej i eksportu, sprzedano łącznie 8,9 mln ton węgla kamiennego, tj. o 1% mniej w porównaniu do 2015 r. **Stan zapasów węgla kamiennego** ogółem w kopalniach na koniec 2016 r. wyniósł 2,5 mln ton. W porównaniu do stanu na koniec 2015 r. zmniejszył się o 3,3 mln ton (tj. o 56,9%).

**Zatrudnienie** w sektorze górnictwa węgla kamiennego na koniec 2016 r. wyniosło 84 645 osób i uległo zmniejszeniu o 8,1% w porównaniu do stanu na koniec 2015 r. tj. o 7 438 osób (92 083 stan zatrudnienia na koniec 2015 r.). Na dzień 31.12.2016 r. zatrudnionych pod ziemią było 64760 pracowników (tj. spadek o 5 631 osób), a na powierzchni 19 885 pracowników (tj. spadek 1 807 osoby).

**Nakłady inwestycyjne w 2016 r.<sup>2)</sup>** wyniosły 1 490,8 mln zł i były o 146,7 mln zł niższe niż w analogicznym okresie 2015 r. Nakłady poniesione na zakup maszyn i urządzeń były o 76,8 mln zł wyższe niż w 2015 r. W ramach zakupów maszyn i urządzeń dokonano przede wszystkim zakupów obudów zmechanizowanych i urządzeń transportowych. W 2016 r. nakłady poniesione na poprawę jakości węgla kamiennego były niższe o 48,3 mln zł, natomiast na ochronę środowiska wyższe o 9,4 mln zł. Na realizację zadań w zakresie wyrobisk górniczych w 2016 r. poniesiono nakłady niższe o 121,9 mln zł. Przedsiębiorstwa górnicze realizując zadania inwestycyjne w 2016 r. angażowały środki własne w wysokości 1 406,9 mln zł oraz leasing finansowy w wysokości 83,9 mln zł.

Wskaźnik natężenia inwestycji kształtował się na poziomie 21,72 zł/t i w porównaniu do 2015 r. zmniejszył się o 1,74 zł/t. Wskaźnik natężenia inwestycji maszynowych wyniósł 9,56 zł/t i był wyższy o 1,26 zł/t.

**Cena zbytu węgla** ogółem w 2016 r. wyniosła 246,7 zł/t i w porównaniu do analogicznego okresu 2015 r. obniżyła się o 4,6 %, przy czym cena zbytu ogółem węgla do celów energetycznych obniżyła się o 8,4%, natomiast cena zbytu węgla do koksowania była wyższa o 4,8%.

<sup>1)</sup> Dane dotyczące wydobycia, sprzedaży, stanu zapasów, ceny zbytu, stanu zatrudnienia obejmują KW S.A., KHW. S.A., SRK S.A., JSW S.A. Tauron-Wydobycie S.A., KWK Kazimierz Juliusz Sp. z o.o., LW Bogdanka S.A., ZG SILTECH Sp. z o.o., PG Silesia Sp. z o.o., EKO – PLUS Sp. z o.o. Węglkokoks Kraj Sp. z o.o.

<sup>2)</sup> Nakłady inwestycyjne dotyczą KW S.A., PGG Sp. z o.o., KHW. S.A., JSW S.A., LW Bogdanka, Grupa Tauron (Tauron Wydobycie S.A. i NBGT), SRK S.A., Węglkokoks Kraj Sp. z o.o.

## CZĘŚĆ I. SYTUACJA GÓRNICICTWA WĘGLA KAMIENNEGO W POLSCE W 2016 r.

### 1. Wydobycie i sprzedaż węgla kamiennego<sup>3)</sup>

W 2016 r. **wydobycie węgla kamiennego** ogółem wyniosło 70 366,6 tys. ton i było niższe niż w 2015 r. o 1 826,3 tys. ton.

Kształtowanie się wielkości wydobycia węgla kamiennego w 2015 r. oraz 2016 r. według rodzajów węgla, przedstawiało się następująco:

|                         |                            | 2015<br>[tys.ton] | 2016<br>[tys.ton] | Różnica<br>[tys.ton] | Dynamika<br>[%] |
|-------------------------|----------------------------|-------------------|-------------------|----------------------|-----------------|
| <b>Wydobycie ogółem</b> |                            | 72 192,9          | 70 366,6          | -1 826,3             | 97,47           |
| <b>Z tego :</b>         | <b>węgiel energetyczny</b> | 59 208,2          | 57 162,2          | -2 046,0             | 96,54           |
|                         | <b>węgiel koksowy</b>      | 12 984,7          | 13 204,4          | 219,7                | 101,69          |

Wydobycie węgla energetycznego w 2016 r. obniżyło się o 3,5 %, natomiast wydobycie węgla koksowego wzrosło o 1,7%.

**Stan zapasów węgla kamiennego ogółem w kopalniach** na koniec 2016 r. wyniósł 2 507,8 tys. ton. W porównaniu do stanu na koniec 2015 r. zmniejszył się o 3 309,1 tys. ton.

**Sprzedaż ogółem węgla kamiennego** w 2016 r. wyniosła 73 119,7 tys. ton i w porównaniu do 2015 r. była niższa o 436,8 tys. ton. tj. o 0,6 %. W okresie tym nastąpiło zmniejszenie zarówno sprzedaży na rynek krajowy o 342,2 tys. ton (o 0,5%), jak i na wywóz do UE i eksport poza UE o 94,6 tys. ton tj. o 1,1%.

**Sprzedaż węgla kamiennego na rynek krajowy** w 2016 r., wyniosła 64 222,6 tys. ton. W odniesieniu do 2015 r. w sprzedaży krajowej wystąpiły następujące relacje:

- spadek sprzedaży do:
  - o energetyki zawodowej o 5,5 %;
  - o energetyki przemysłowej o 13,1 %;
- wzrost sprzedaży do:
  - o ciepłowni zawodowych i niezawodowych o 6,1%;
  - o koksowni o 1,0 %;

<sup>3)</sup> Sytuację na krajowym rynku węgla, przedstawiono wg sprawozdania G.09.1 o obrocie węglem kamiennym, w którym uwzględniono dane dotyczące: KW S.A., KHW S.A., SRK S.A., JSW S.A., Tauron-Wydobycie S.A., LW Bogdanka S.A., ZG SILTECH Sp. z o.o., PG Silesia Sp. z o.o., EKO – PLUS Sp. z o.o., Węglkokoks Kraj Sp. z o.o.

- o pozostałych odbiorców krajowych o 11,2%;
- o innych odbiorców przemysłowych o 8,3%.

**Wywóz do Unii Europejskiej (sprzedaż wewnątrzspółnotowa) i eksport węgla kamiennego poza granice UE** był realizowany poprzez pośredników oraz bezpośrednio przez spółki węglowe. Łącznie sprzedaż na wywóz i eksport w 2016 r. wyniosła 8 897,2 tys. ton., tj. spadek o 1,1% wobec poziomu z roku 2015 r.

Największym odbiorcą węgla kamiennego wśród krajów Unii Europejskiej były Czechy (2 849,8 tys. ton) oraz Niemcy, do których wywieziono 1 946,6 tys. ton (łącznie 70,1% węgla ogółem wywiezionego do krajów UE). Wśród krajów spoza UE największym odbiorcą była Ukraina, do której wyeksportowano 535,3 tys. ton (35% węgla ogółem wyeksportowanego poza granice UE) oraz Egipt – 495,6 tys. ton – 32,3% udziału. W eksporcie na Ukrainę występował zarówno węgiel energetyczny jak i koksowy. Natomiast do Egiptu eksportowano jedynie węgiel do koksowania (496,6 tys. ton).

**Import węgla kamiennego<sup>4)</sup>** do Polski na koniec grudnia 2016 r. wyniósł 8 298,4 tys. ton. W porównaniu do 2015 r. był niższy o 2,6 tys. ton.

W 2016 r. **sprzedaż ogółem węgla do celów energetycznych** wyniosła 59 666,7 tys. ton (ok. 81,6 % sprzedaży węgla ogółem) i była niższa o 1,6% niż w 2015 r. Sprzedaż ogółem węgla do celów energetycznych według podstawowych sortymentów, w porównywalnym okresie 2015 r. oraz 2016 r. przedstawiała się następująco:

|                                       |                             | Sprzedaż [tys. ton] |           |                   | Dynamika [%] |
|---------------------------------------|-----------------------------|---------------------|-----------|-------------------|--------------|
|                                       |                             | 2015                | 2016      | Różnica 2015-2016 |              |
| Ogółem węgiel do celów energetycznych |                             | 60 606,8            | 59 666,70 | -940,1            | 98,4         |
| z tego:                               | sortymenty grube            | 4 282,0             | 4 565,9   | 283,9             | 106,6        |
|                                       | sortymenty średnie i drobne | 2 216,8             | 2 295,2   | 78,4              | 103,5        |
|                                       | miały                       | 52 968,7            | 51 740,3  | -1 228,4          | 97,7         |
|                                       | sortymenty pozostałe        | 1 139,3             | 1 065,3   | -74,0             | 93,5         |

Spadek sprzedaży węgla do celów energetycznych ogółem spowodowany był spadkiem sprzedaży węgla energetycznego na rynek krajowy o 443,2 tys. ton, tj. 0,8 % oraz spadkiem sprzedaży z przeznaczeniem na wywóz i eksport o 469,9 tys. ton, tj. 7,3%. W porównaniu do 2015 r.

<sup>4)</sup> Informacja o imporcie węgla do Polski opracowano w oparciu o dane CAC.

ok. 86,7% sprzedaży ogółem węgla do celów energetycznych stanowiły miały, niemniej w porównaniu do tego samego okresu 2015 r. ich sprzedaż spadła o 2,3% (o 1 228,4 tys. ton).

**Sprzedaż węgla ogółem do koksowania** w 2016 r. wyniosła 13 452,4 tys. ton i była wyższa o 502,8 tys., tj. o 3,9% więcej niż w 2015 r.

|                       |            | Sprzedaż [tys.ton] |           |                   | Dynamika [%] |
|-----------------------|------------|--------------------|-----------|-------------------|--------------|
|                       |            | 2015               | 2016      | Różnica 2015-2016 |              |
| Ogółem węgiel koksowy |            | 12 949,6           | 13 452,40 | 502,8             | 103,9        |
| z tego:               | typ 34.1   | 297,4              | 348,8     | 51,4              | 117,3        |
|                       | typ 34.2   | 4 664,3            | 4 564,2   | -100,1            | 97,9         |
|                       | typ 35.1   | 3 103,5            | 3 098,2   | -5,3              | 99,8         |
|                       | typ 35.2 A | 3 453,2            | 4 265,1   | 811,9             | 123,5        |
|                       | typ 35.2 B | 1 431,2            | 1 176,1   | -255,1            | 82,2         |

Zwiększenie sprzedaży węgla koksowego wynikało z wyższej o 0,9% sprzedaży węgla koksowego w kraju oraz wyższej o 18 % sprzedaży z przeznaczeniem na wywóz i eksport w porównaniu do roku poprzedniego.

**Cena zbytu węgla** ogółem w 2016 r. wyniosła 246,70 zł/t i w porównaniu do analogicznego okresu 2015 r. obniżyła się o 4,6 %, przy czym cena zbytu ogółem węgla do celów energetycznych obniżyła się o 8,4%, natomiast cena zbytu węgla do koksowania wzrosła o 4,8%.

Ceny węgla do celów energetycznych i do koksowania w 2016 r. w porównaniu do 2015 r., kształtowały się następująco:

|                         |                     | 2015<br>[zł/t] | 2016<br>[zł/t] | Różnica<br>[zł/t] | Dynamika<br>[%] |
|-------------------------|---------------------|----------------|----------------|-------------------|-----------------|
| Cena zbytu węgla ogółem |                     | 258,60         | 246,70         | -11,90            | 95,40           |
| z tego :                | węgiel energetyczny | 235,21         | 215,35         | -19,86            | 91,56           |
|                         | węgiel koksowy      | 368,08         | 385,75         | 17,67             | 104,80          |

## 2. Struktura organizacyjno - własnościowa na dzień 31.12.2016 r.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. w Polsce funkcjonowały 22 czynne kopalnie węgla kamiennego. Struktura górnictwa węgla kamiennego przedstawia się następująco:

### Podmioty produkcyjne:



- **Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. (PGG)**, grupująca 5 kopalń: ROW (kopalnia 4-ruchowa powstała w wyniku połączenia kopalń: Marcel, Chwałowice, Rydułtowy i Jankowice), Ruda (kopalnia 3-ruchowa powstała w wyniku połączenia kopalń: Bielszowice, Halemba i Pokój), Piast-Ziemowit (kopalnia 2-ruchowa powstała w wyniku połączenia kopalń Piast i Ziemowit), Bolesław Śmiały, Sośnica;
- **Katowicki Holding Węglowy S.A. (KHW S.A.)**, grupujący 4 kopalnie: Mysłowice-Wesoła, Murcki-Staszic, Wieczorek, Wujek;
- **Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. (JSW S.A.)**, spółka giełdowa, w skład której wchodzi 5 kopalń: Borynia-Zofiówka-Jastrzębie, Budryk, Krupiński, Pniówek, Knurów-Szczygłowice;
- **Tauron – Wydobycie S.A.**, grupujący 3 zakłady górnicze: ZG „Sobieski”, ZG „Janina” i ZG „Brzeszcze” (100% udziałów posiada spółka giełdowa Tauron Polska Energia S.A.);
- **Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A.** (spółka giełdowa) posiada 1 kopalnię;
- **Siltech Sp. z o.o.** (100% udziałów posiada właściciel prywatny) posiada 1 kopalnię;
- **Przedsiębiorstwo Górnicze Silesia Sp. z o.o.** (strategicznym inwestorem jest czeski koncern branży energetyczno-górnictwa EPH) posiada 1 kopalnię;
- **Eko-Plus Sp. z o.o.** (100% udziałów posiada właściciel prywatny) posiada 1 kopalnię;
- **Węglokoks Kraj Sp. z o.o., spółka zależna Węglokoks S.A.**, posiadająca 1 kopalnię dwuruchową Bobrek – Piekary.

#### **Spółka restrukturyzacyjna**

- **Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. (SRK S.A.)** - powołana w celu prowadzenia likwidacji kopalń i zagospodarowania majątku zlikwidowanych kopalń – posiadająca jedną kopalnię Makoszowy, która z dniem 31 grudnia 2016 r. zakończyła wydobycie węgla.

Podmioty produkcyjne obok swojej podstawowej działalności tj. eksploatacji węgla kamiennego prowadzą również działalność w zakresie m.in.: produkcji kruszyw, wytwarzania energii, robót górniczych czy eksploatacji metanu z kopalń.

#### **Zmiany organizacyjne**

##### **1) Sprzedaż**

- Sprzedaż części KWK Brzeszcze na rzecz Nowe Brzeszcze Grupa Tauron sp. z o.o.

W dniu 31 grudnia 2015 r. Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. zbyła na rzecz Nowe Brzeszcze Grupa Tauron sp. z o.o. oznaczoną część zakładu górniczego w Brzeszczach jako zorganizowaną część przedsiębiorstwa;

- Sprzedaż kopalń Kompanii Węglowej S.A. na rzecz Polskiej Grupy Górniczej sp. z o.o.

W dniu 29 kwietnia 2016 r. Kompania Węglowa S.A. zbyła na rzecz Polskiej Grupy Górniczej sp. z o.o. 11 kopalń, tj.: KWK Bielszowice, KWK Pokój, KWK Halemba-Wirek, KWK Bolesław Śmiały, KWK Piast, KWK Ziemowit, KWK Sośnica, KWK Chwałowice, KWK Marcel, KWK Jankowice i KWK Rydułtowy.

## 2) **Łączenie**

- Z dniem 1 lipca 2016 r. Polska Grupa Górnicza sp. z o.o. dokonała połączenia: kopalń: Marcel, Chwałowice, Rydułtowy, i Jankowice - w kopalnię 4-ruchową KWK ROW;
- kopalń: Bielszowice, Halemba-Wirek i Pokój - w kopalnię 3 ruchową KWK Ruda;
- kopalń: Piast i Ziemowit - w kopalnię 2-ruchową KWK Piast-Ziemowit.

Po zbyciu zakładów górniczych Kompania Węglowa S.A. kontynuowała funkcjonowanie - w jej skład wchodziły: Zakład Zagospodarowania Mienia oraz należące do niej spółki zależne, tworzące razem Grupę Kapitałową Kompanii Węglowej S.A.

## 3) **Zbycie nierentownych jednostek do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A.**

W związku z bardzo trudną sytuacją sektora górnictwa węgla kamiennego oraz warunkami popytowymi - popytowymi na krajowym rynku zbytu, kontynuowane były procesy przekazywania nierentownych jednostek produkcyjnych do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. na zasadach określonych w art. 8a ustawy z dnia 7 września 2017 r. *o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego*.

W ramach tych działań restrukturyzacyjnych z dniem 1 kwietnia 2016 r. Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. nabyła od Kompanii Węglowej S.A. Ruch „Anna” – oznaczoną część zakładu górniczego KWK Rydułtowy - Anna. W strukturach SRK S.A. jednostka ta nosi nazwę Oddział KWK Anna.

Natomiast z dniem 1 października 2016 r. Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. nabyła od Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. jednostkę produkcyjną w postaci Ruchu „Jas-Mos”, stanowiącą zorganizowaną część zakładu górniczego KWK Borynia-Zofiówka – Jastrzębie. W strukturach SRK S.A. jednostka ta nosi nazwę Oddział KWK Jas-Mos.

Ponadto w dniu 30 grudnia 2016 r. zawarta została umowa zbycia pomiędzy Polską Grupą Górniczą sp. z o.o. a Spółką Restrukturyzacji Kopalń S.A zorganizowanej części zakładu górniczego KWK Ruda w postaci Ruchu „Pokój I”, stanowiącej część dotychczasowego Ruchu „Pokój”. W strukturach SRK S.A. jednostka ta nosi nazwę Oddział KWK Pokój I.

## 3. **Efekty działań restrukturyzacyjnych w sektorze górnictwa węgla kamiennego w 2016 r.** <sup>5)</sup>

<sup>5)</sup> Dane dotyczą następujących jednostek: KW S.A., Katowicki H.W. S.A., Kazimierz-Juliusz sp. z o.o., JSW S.A., Tauron-Wydobycie S.A., LW Bogdanka S.A., SRK S.A.

### 3.1 Restrukturyzacja zobowiązań

Proces restrukturyzacji zobowiązań w 2016 r. kontynuowany był przez Kompanię Węglową S.A. na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego. Na podstawie nowelizacji ww. ustawy, Kompania Węglowa S.A. do końca 2015 r. była zwolniona ze spłaty zaległych zobowiązań wobec ZUS. Spółka została zobowiązana do spłaty pozostałych zobowiązań wraz z należnymi odsetkami w latach 2016 – 2017 (w miesięcznych ratach, zgodnie z harmonogramem określonym w umowie zawartej z ZUS). Na tej podstawie Kompania Węglowa S.A. dokonała w 2016 r. spłaty należnych rat w łącznej wysokości 103 551,4 tys. zł. Pozostała do spłaty kwota zobowiązań objętych odroczeniem wg stanu na koniec 2016 r. wynosiła 103 551,3 tys. zł.

### 3.2 Zmiana stanu zatrudnienia

Zatrudnienie w sektorze górnictwa węgla kamiennego na koniec 2016 r. wyniosło 84 645 osób i uległo zmniejszeniu w porównaniu do stanu na koniec 2015 r. (92 083 stan zatrudnienia na koniec 2015 r.) o 7 438 osób.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. zatrudnionych pod ziemią było 64 760 pracowników (tj. spadek o 5 631 osób), a na powierzchni 19 885 pracowników (tj. spadek 1 807 osoby).

### 3.3 Restrukturyzacja techniczna

Nakłady inwestycyjne w 2016 r. wyniosły 1 490,8 mln zł i były o 146,7 mln zł niższe niż w analogicznym okresie 2015 r. Nakłady poniesione na zakup maszyn i urządzeń były o 76,8 mln zł wyższe niż w 2015 r. W ramach zakupów maszyn i urządzeń dokonano przede wszystkim zakupów obudów zmechanizowanych i urządzeń transportowych. W 2016 r. nakłady poniesione na poprawę jakości węgla kamiennego były niższe o 48,3 mln zł, natomiast na ochronę środowiska wyższe o 9,4 mln zł. Na realizację zadań w zakresie wyrobisk górniczych w 2016 r. poniesiono nakłady niższe o 121,9 mln zł. Przedsiębiorstwa górnicze realizując zadania inwestycyjne w 2016 r. angażowały środki własne w wysokości 1 406,9 mln zł oraz leasing finansowy w wysokości 83,9 mln zł.

Tablica I.3.3. Nakłady inwestycyjne w 2015 r. i 2016 r.

| Lp. | Wyszczególnienie                   | WYKONANIE          |                    |
|-----|------------------------------------|--------------------|--------------------|
|     |                                    | 2015 r.            | 2016 r.            |
|     |                                    | [ tys. zł ]        |                    |
| 0   | 1                                  | 2                  | 3                  |
|     | <b>Nakłady inwestycyjne ogółem</b> | <b>1 637 485,0</b> | <b>1 490 849,8</b> |
| 1   | Wyrobiska górnicze                 | 690 371,5          | 568 478,6          |
| 2   | Zakłady wzbogacania węgla          | 89 509,6           | 41 241,1           |

### 3.4 Oddziaływanie górnictwa węgla kamiennego na środowisko

W 2016 r. górnictwo odprowadziło do wód powierzchniowych 184 195,3 tys. m<sup>3</sup> ścieków, w tym 177 085,7 tys. m<sup>3</sup> niewykorzystanych wód dołowych zawierających ładunek 1 226,7 tys. ton soli (w przeliczeniu na jony chlorkowe i siarczanowe). W porównaniu do 2015 r. oznacza to zmniejszenie zrzuconego ładunku soli o ponad 3%.

W kopalniach węgla kamiennego w 2016 r. wytworzono łącznie 33 497,0 tys. ton odpadów wydobywczych, co - wobec 34 147,9 tys. ton odpadów wytworzonych w 2015 r. - stanowiło obecnie zmniejszenie ilości wytworzonych odpadów o niecałe 2%. Nieco ponad 98% wytworzonych odpadów wydobywczych pochodziło z procesów wzbogacania węgla w zakładach przerobczych kopalń.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowo - pyłowych do powietrza atmosferycznego przez górnictwo węgla kamiennego w 2016 r. spowodowana eksploatacją tego surowca wyniosła 946,6 tys. ton. Zanieczyszczenia gazowe wyemitowane do atmosfery w ilości 945,6 tys. ton stanowiły 99,9% łącznej wielkości emisji gazowo-pyłowej. Pozostałą emisję stanowiły pyły w ilości 1 tys. ton (0,1%).

Spośród wyemitowanych przez górnictwo do powietrza atmosferycznego gazów prawie 99,7% stanowiły tzw. gazy cieplarniane, których emisja w 2016 r. wyniosła 942,6 tys. ton, natomiast pozostałe, nieco ponad 0,3% wyemitowanych gazów (3 tys. ton), stanowiły głównie dwutlenek siarki oraz tlenki azotu. Spośród wyemitowanych gazów cieplarnianych udział metanu wyniósł blisko 55% tj. 517,7 tys. ton. Pozostałą ilość 424,9 tys. ton (ponad 44% wielkości emisji wśród gazów cieplarnianych), stanowił przede wszystkim dwutlenek węgla oraz w nieznaczej ilości tzw. freony (czynniki chłodnicze). Spółki węglowe zakończyły w 2016 r. prace rekultywacyjne i zagospodarowanie na powierzchni obejmującej 12,6 ha terenów zdegradowanych działalnością przemysłową.

Wielkości rzeczowe, charakteryzujące oddziaływanie na środowisko jednostek produkcyjnych w 2016 r., w porównaniu do analogicznych wielkości obejmujących 2015 r., przedstawiono w tabelicy I.3.4a.

**Tablica I.3.4a. Wielkości rzeczowe charakteryzujące w 2015 r. i 2016 r. oddziaływanie jednostek na środowisko**

| Lp | Wyszczególnienie   | Jedn. miary         | Rok       |         |
|----|--|---------------------|-----------|---------|
|    |  |                     | 2015      | 2016    |
|    |  |                     | [ ilość ] |         |
| 0  | 1  | 2                   | 3         | 4       |
| 1  | Pobór wody pitnej i przemysłowej z ujęć powierzchniowych i podziemnych | tys. m <sup>3</sup> | 9 515,0   | 9 471,3 |

W 2016 r. łączna wielkość emisji gazów cieplarnianych przez jednostki produkcyjne była wyższa o 9 795,8 ton (o 1,1%) niż w 2015 r. Wielkość emisji gazów cieplarnianych w 2015 r. oraz 2016 r. przedstawia tablica I.3.4b.

**Tablica I.3.4b. Emisja gazów cieplarnianych w 2015 oraz 2016 r.**

| Wyszczególnienie                 | [ ton ]          |                  |
|----------------------------------|------------------|------------------|
|                                  | 2015r.           | 2016r.           |
| Kompania Węglowa S.A.            | 449 155,0        | 172 182,1        |
| Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. | -                | 236 474,6        |
| Katowicki Holding Węglowy S.A.   | 121 861,4        | 101 821,1        |
| Jastrzębska Spółka Węglowa S.A.  | 312 880,9        | 353 475,9        |
| Kopalnie-spółki                  | 48 861,7         | 78 601,1         |
| <b>RAZEM</b>                     | <b>932 759,0</b> | <b>942 554,8</b> |

#### **4. Wyniki produkcyjne w grupach jednostek produkcyjnych.**

\* Kazimierz-Juliusz sp. z o.o., Tauron-Wydobycie S.A., LW Bogdanka S.A.

#### 4.1. Wolumen produkcji w grupach jednostek produkcyjnych <sup>7)</sup>

Wydobycie węgla kamiennego ogółem w 2016 r. wyniosło 68 299 tys. ton i było niższe niż w 2015 r. o 1 494,1 tys. ton. Różnica w wydobywaniu w przeliczeniu na tony węgla ekwiwalentnego wyniosła 938,5 tys. tew.

Tablica I.4.1. Wolumen produkcji w latach 2015 – 2016

a) w tonach metrycznych

|        |  | [tys. tew]      |          |           |            |
|--------|--|-----------------|----------|-----------|------------|
|        |  | produkcja węgla |          | różnica   |            |
|        |  | 2015            | 2016     | 2015-2016 | dynamika % |
| Razem  |  | 57 421,0        | 56 482,5 | -938,5    | 98,4       |
| z tego | Kompania Węglowa S.A.                    | 22 058,0        | 6 897,4  | -15 160,6 | 31,3       |
|        | Polska Grupa Górnicza Sp zo.o.           | 0,0             | 12 379,7 | 12 379,7  |            |
|        | Katowicki H.W. S.A.                      | 8 848,8         | 7 966,1  | -882,7    | 90,0       |
|        | Kazimierz - Juliusz sp. z o.o.           | 90,4            | 0,0      | -90,4     | 0,0        |
|        | Jastrzębska S.W. S.A.                    | 15 138,5        | 15 736,1 | 597,6     | 103,9      |
|        | Lubelski Węgiel "Bogdanka" S.A.          | 6 188,1         | 6 580,8  | 392,7     | 106,3      |
|        | Tauron-Wydobycie S.A.                    | 3 323,3         | 4 432,0  | 1 108,7   | 133,4      |
|        | SRK S.A.                                 | 696,4           | 543,9    | -152,5    | 78,1       |
|        | Węglokoks Kraj                           | 1 077,5         | 1 946,5  | 869,0     | 180,6      |
|        | w przeliczeniu na tony ekwiwalentu węgla |                 |          |           |            |

b)

|        |                                 | [tys. ton]      |          |           |            |
|--------|---------------------------------|-----------------|----------|-----------|------------|
|        |                                 | produkcja węgla |          | różnica   |            |
|        |                                 | 2015            | 2016     | 2015-2016 | dynamika % |
| Razem  |                                 | 69 793,1        | 68 299,0 | -1 494,1  | 97,9       |
| z tego | Kompania Węglowa S.A.           | 27 205,9        | 8 387,3  | -18 818,6 | 30,8       |
|        | Polska Grupa Górnicza Sp zo.o.  | 0,0             | 15 205,5 | 15 205,5  |            |
|        | Katowicki H.W. S.A.             | 10 570,0        | 9 480,5  | -1 089,5  | 89,7       |
|        | Kazimierz - Juliusz sp. z o.o.  | 112,4           | 0,0      | -112,4    | 0,0        |
|        | Jastrzębska S.W. S.A.           | 16 312,8        | 16 835,1 | 522,3     | 103,2      |
|        | Lubelski Węgiel "Bogdanka" S.A. | 8 457,7         | 9 038,3  | 580,6     | 106,9      |
|        | Tauron-Wydobycie S.A.           | 4 908,0         | 6 366,7  | 1 458,7   | 129,7      |
|        | SRK S.A.                        | 909,3           | 664,0    | -245,3    | 73,0       |
|        | Węglokoks Kraj                  | 1 317,0         | 2 321,6  | 1 004,6   | 176,3      |

<sup>7)</sup> Dane dotyczą następujących jednostek: KW S.A., Katowicki H.W. S.A., PGG Sp z o.o., Kazimierz-Juliusz sp. z o.o., JSW S.A., Tauron-Wydobycie S.A., LW Bogdanka S.A., SRK S.A., Węglokoks Kraj.

#### 4.2. Koszty produkcji bieżącej w grupach jednostek produkcyjnych

W 2016 r. koszty produkcji bieżącej ogółem w zł/tew były niższe niż w 2015 r. o 9,1% i wyniosły 321,38 zł/tew. Jednostkowe koszty produkcji bieżącej obniżyły się we wszystkich grupach jednostek produkcyjnych. Największy spadek odnotowały: Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. (22,47%, do 329,59 zł/tew) oraz Tauron Wydobycie (o 14,75 %, do 363,38 zł/tew).

Tablica I.4.2. Koszt produkcji bieżącej w latach 2015 – 2016

|        |  | [zł/tew]                 |         |           |            |
|--------|--|--------------------------|---------|-----------|------------|
|        |  | wynik produkcji bieżącej |         | różnica   | dymanika % |
|        |  | 2015                     | 2016    | 2015-2016 |            |
| Razem  |  | -45,09                   | -16,51  | 28,58     | 36,62      |
| z tego | <i>Kompania Węglowa S.A.</i>           | -48,08                   | -70,25  | -22,17    | 146,11     |
|        | <i>Polska Grupa Górnicza Sp zo.o.</i>  |                          | -36,30  |           |            |
|        | <i>Katowicki H.W. S.A.</i>             | 31,02                    | -41,39  | -72,41    | -133,43    |
|        | <i>Kazimierz - Juliusz sp. z o.o.</i>  | -209,46                  | 0,00    | 209,46    | 0,00       |
|        | <i>Jastrzębska S.W. S.A.</i>           | -74,14                   | 30,11   | 104,25    | -40,61     |
|        | <i>Lubelski Węgiel "Bogdanka" S.A.</i> | 53,35                    | 39,28   | -14,07    | 73,63      |
|        | <i>Tauron-Wydobycie S.A.</i>           | -78,12                   | -65,78  | 12,34     | 84,20      |
|        | <i>SRK S.A.</i>                        | -271,20                  | -257,56 | 13,64     | 94,97      |
|        | <i>Węglkoks Kraj</i>                   | 5,08                     | 15,67   | 10,59     | 308,46     |

#### 4.3. Wynik produkcji bieżącej

Jednostkowy wynik na produkcji bieżącej w 2016 r. był ujemny i wyniósł -16,51 zł/tew jednak w stosunku do roku 2015 był wyższy o 25,58 zł/tew, tj. o 36,62%.

Poprawa wyniku na produkcji bieżącej w roku 2016 w stosunku do roku 2015 nastąpiła w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. oraz w Węglkoks Kraj sp z o.o., odpowiednio o 104,25 zł/tew oraz 10,59zł/tew.

Tablica I.4.3. Wynik produkcji bieżącej w latach 2015 – 2016

|        |  | [zł/tew]                  |        |           |            |
|--------|--|---------------------------|--------|-----------|------------|
|        |  | koszty produkcji bieżącej |        | różnica   | dynamika % |
|        |  | 2015                      | 2016   | 2015-2016 |            |
| Razem  |  | 363,65                    | 321,38 | -42,27    | 88,38      |
| z tego | <i>Kompania Węglowa S.A.</i>           | 330,07                    | 308,23 | -21,84    | 93,38      |
|        | <i>Polska Grupa Górnicza Sp zo.o.</i>  |                           | 311,88 |           |            |
|        | <i>Katowicki H.W. S.A.</i>             | 359,64                    | 341,34 | -18,30    | 94,91      |
|        | <i>Kazimierz - Juliusz sp. z o.o.</i>  | 637,01                    | 0,00   | -637,01   | 0,00       |
|        | <i>Jastrzębska S.W. S.A.</i>           | 425,09                    | 329,59 | -95,50    | 77,53      |
|        | <i>Lubelski Węgiel "Bogdanka" S.A.</i> | 287,89                    | 271,26 | -16,63    | 94,22      |
|        | <i>Tauron-Wydobycie S.A.</i>           | 426,25                    | 363,38 | -62,87    | 85,25      |
|        | <i>SRK S.A.</i>                        | 547,15                    | 496,63 | -50,52    | 90,77      |
|        | <i>Węglkoks Kraj</i>                   | 321,19                    | 305,61 | -15,58    | 95,15      |

## **5. Działania restrukturyzacyjne realizowane przez Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A. w 2016 r.**

W 2016 r. Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. realizowała zadania statutowe w zakresie zadań wykonywanych w trakcie likwidacji kopalń, działań wykonywanych po zakończeniu likwidacji kopalń, naprawiania szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego oraz zabezpieczenia kopalń sąsiednich przed zagrożeniem wodnym, gazowym oraz pożarowym.

Prowadzenie likwidacji kopalń, których likwidację rozpoczęto przed dniem 1 stycznia 2007 r., określono jako działania wykonywane po zakończeniu likwidacji kopalń. Działania te realizowano w następujących Oddziałach SRK S.A.: Oddział w Czeladzi „Centralny Zakład Odwadniania Kopalń”, Oddział w Dąbrowie Górniczej „Kopalnie Węgla Kamiennego w całkowitej likwidacji”.

Wymienione Oddziały realizowały działania w zakresie:

- likwidacji oraz zabezpieczenia szybów i szybików – wykonano 4 zadania;
- zabezpieczenia kopalń sąsiednich przed zagrożeniem wodnym, gazowym oraz pożarowym - wykonano 198 zadań;
- likwidacji infrastruktury kopalni – wykonano 9 zadań;
- rekultywacji terenów pogórnich – wykonano 2 zadania;
- utrzymania obiektów niezbędnych do realizacji działań wykonywanych po zakończeniu likwidacji kopalni – wykonano 7 zadań;
- opracowywania, wymagane odrębnymi przepisami projekty, dokumentacje, opinie, ekspertyzy i analizy związane z realizacją działań wykonywanych po zakończeniu likwidacji kopalni - wykonano 34 opracowania.

Natomiast kopalnie zbyte do SRK S.A. po dniu 1 stycznia 2007r., w których likwidację rozpoczęto przed dniem 1 stycznia 2019 r., w 2016 r. realizowały wyłącznie zadania wykonywane w trakcie likwidacji kopalń. Zadania te były wykonywane przez SRK S.A. m.in. w byłych kopalniach: „Kazimierz-Juliusz”, „Centrum”, „Mysłowice”, „Boże Dary”, „Rozbark V”, „Brzeszcze Wschód”, „Anna” oraz „Jas-Mos”.

Zakres rzeczowy wykonywany przez Oddziały SRK S.A. realizujące zadania wykonywane w trakcie likwidacji kopalń, przedstawia się następująco:

- zlikwidowano 85 298,0 m, tj. 325 wyrobisk korytarzowych;
- wykonano 7 zadań w zakresie likwidacji oraz zabezpieczenia szybów i szybików;
- w ramach likwidacji infrastruktury kopalni – wykonano 62 zadania;
- zrealizowano 60 zadań dotyczących utrzymania obiektów przeznaczonych do likwidacji w kolejności zapewniającej bezpieczną likwidację zakładu górniczego;
- wykonano 52 zadania w ramach realizacji prac zabezpieczających oraz przedsięwzięć zapobiegających zagrożeniom wodnym, gazowym oraz pożarowym w związku z likwidowaną kopalnią; opracowywanie wymaganych odrębnymi przepisami projektów, dokumentacji, opinii, ekspertyz i analiz związanych z realizacją zadań wykonywanych w trakcie likwidacji kopalni - wykonano 69 opracowań.



W 2016 r. SRK S.A. zrealizowała również 109 zadań w ramach usuwania szkód górniczych. Obejmowały one naprawianie szkód w budynkach mieszkalnych, budynkach kościołów oraz utrzymanie przepompowni odwadniających niecki bezodpływowe.

Realizując cel zabezpieczenia kopalń sąsiednich przed zagrożeniem wodnym, w 2016 r. wypompowano łącznie 65 231 880 m<sup>3</sup> wody.

Szczegóły dotyczące wysokości pomocy publicznej uzyskanej przez SRK S.A. na realizację tych zadań, zaprezentowano w części II niniejszego sprawozdania.

## **CZEŚĆ II. POMOC PAŃSTWA UDZIELONA W ROKU 2016 W RAMACH ARTYKUŁU 4 DECYZJI 2010/787/UE DLA JEDNOSTEK UJĘTYCH W PROGRAMIE POMOCOWYM SA 41161(2015/N) „POMOC PAŃSTWA DLA SEKTORA GÓRNICTWA WĘGLA KAMIENNEGO W LATACH 2015-2018”.**

### **6. Pomoc państwa w 2016 r. dla jednostek i grup jednostek produkcyjnych w ramach art. 4 Decyzji 2010/787/UE, tj. na pokrycie kosztów nadzwyczajnych**

W dniu 18 listopada 2016 r. Komisja Europejska zaakceptowała program pomocowy „*Pomoc państwa dla sektora górnictwa węgla kamiennego w latach 2015 – 2018*”, uznając program za zgodny z warunkami określonymi w Decyzji Rady 2010/787/UE, a tym samym zgodny z funkcjonowaniem rynku wewnętrznego na mocy artykułu 108 TFUE.

Program pomocowy SA 41161 (2015/N) stanowi kontynuację udzielenia pomocy dla kopalń postawionych w stan likwidacji przed dniem 1 stycznia 2007 r., jak również odnosi się do nowych jednostek przekazywanych do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. po dniu 1 stycznia 2007 r. W tym przypadku obejmuje także nowe instrumenty pomocy jak urlop górniczy oraz jednorazowa odprawa pieniężna, w związku z nieodpłatnym zbywaniem do SRK S.A. w celu sfinansowania tzw. kosztów odziedziczonych. tych części zakładów górniczych, które nie prowadzą już wydobywania lub takich, w których wydobywanie zakończy się ze względu na wyczerpanie zasobów.

W 2016 r. pomoc państwa dla sektora górnictwa węgla kamiennego na pokrycie kosztów nadzwyczajnych w ramach art. 4 Decyzji Rady, w odniesieniu do jednostek postawionych w stan likwidacji przed dniem 1 stycznia 2007 r., udzielana była w formie:

- Dotacji;
- zwolnień z obowiązkowych opłat i kar.

Jednostkami udzielającymi pomocy były:

- Minister Energii;
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW);
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

Natomiast, pomoc państwa dla sektora węglowego, w odniesieniu do jednostek postawionych w stan likwidacji po 1 stycznia 2007 r., udzielana była w formie:

- dotacji z budżetu państwa;
- zwolnień z wpłat wobec PFRON oraz opłat i kar wobec NFOŚiGW;
- zwolnienia z podatku od czynności cywilnoprawnej (PCC);
- zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Jednostkami udzielającymi pomocy były:

- Minister Energii;
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW);
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON);
- I Śląski Urząd Skarbowy w Sosnowcu.

Podstawy prawne udzielenia pomocy:

1. Decyzja Rady 2010/787/UE z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla;
2. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego;
3. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 7 maja 2015 r. w sprawie dotacji budżetowej przeznaczonej na finansowanie likwidacji kopalń, działań wykonywanych po zakończeniu likwidacji kopalń, naprawiania szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego oraz zabezpieczenia kopalń sąsiednich przed zagrożeniem wodnym, gazowym oraz pożarowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 627) uchylone z dniem 1 czerwca 2016 r. i zastąpione rozporządzeniem Ministra Energii z dnia 27 czerwca 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 937);
4. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 10 kwietnia 2015 r. w sprawie dotacji budżetowej przeznaczonej na finansowanie świadczeń z tytułu urlopów górniczych oraz urlopów dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla (Dz. U. z 2015 r. poz. 512);
5. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 10 kwietnia 2015 r. w sprawie dotacji budżetowych przeznaczonych na finansowanie jednorazowych odpraw pieniężnych oraz na pokrycie bieżących strat produkcyjnych przedsiębiorstwa (Dz. U. z 2015 r. poz. 510);
6. Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie dotacji budżetowej przeznaczonej na finansowanie ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla oraz rent wyrównawczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 931);
7. Ustawa z dnia 10 października 2014 r. o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 1395).

W 2016 r. pomoc została udzielona Kompanii Węglowej S.A. oraz Spółce Restrukturyzacji Kopalń S.A. Natomiast Katowicki Holding Węglowy S.A. nie wystąpił o udzielenie środków pomocy z tytułu naprawiania szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w związku z istniejącym zobowiązaniem spółki w tym zakresie wobec Miasta Katowice, gdyż miasto nie wystąpiło w tym okresie o podjęcie stosownych działań naprawczych (likwidacji pustek poeksploatacyjnych).

Wykorzystanie przez Kompanię Węglową środków w zakresie naprawiania szkód górniczych było niższe od planowanych, co spowodowane było niższymi realnie poniesionymi wydatkami w związku z zasądzonymi wyrokami sądów.

W przypadku Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. niższe niż zakładano koszty realizacji zadań z tytułu naprawy szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego wynikały z faktu, że w 2016 r. nie zakończyło się ostatecznie, jak przewidywała Spółka, kilka postępowań toczących się przed sądami powszechnymi o naprawienie szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego, a w przypadku wyroków wydanych przez sądy pierwszej instancji, Spółka wniosła apelację. Ponadto wystąpiły niższe niż przewidywano koszty realizacji zadań związanych z odwadnianiem niecek bezodpływowych.

W 2016 r. przewidywano również wykonanie zadań z tytułu naprawy szkód wyrządzonych ruchem zakładu górniczego w jednostkach zbytych do SRK S.A. po 2007 r. Umowa dotacji przyznająca spółce środki finansowe na realizację w 2016 r. zadań z tytułu naprawy szkód wyrządzonych ruchem zakładu górniczego została zawarta w dniu 5 grudnia 2016 r.

Różnica pomiędzy środkami finansowymi planowanymi do wydatkowania na realizację zadań wykonywanych w trakcie likwidacji kopalń w 2016 r., a faktycznie poniesionymi kosztami, wynikała z konieczności doprecyzowania pierwotnych szacunków dokonywanych w momencie przekazywania do SRK S.A. podmiotów celem ich likwidacji.

Niższe od planowanych przez SRK S.A. zwolnienia z tytułu opłat i kar wobec NFOŚiGW w 2016 r. wiążą się z niższymi opłatami za korzystanie ze środowiska wynikającymi ze zmniejszonej ilości odprowadzanych wód zasolonych oraz poprawy jakości zrzucanych wód – zmniejszenia zawartości chlorków i siarczanów.

Wyższe od planowanych zwolnienia z tytułu podatku PCC i podatku CIT wynikają z faktu, iż wartość szacunkowa majątku jednostek przekazanych do SRK S.A. była niższa w porównaniu do faktycznej wyceny wartości majątku tych jednostek (tj w momencie ich przekazania).

Poniżej przedstawiono zestawienia tabelaryczne planowanej i faktycznie udzielonej pomocy w 2016 r., w odniesieniu do jednostek postawionych w stan likwidacji przed 1 stycznia 2007 r. oraz jednostek zbytych do SRK S.A. po 1 stycznia 2007 r. wraz z podziałem na kategorie pomocy. Pomoc została przedstawiona w ekwiwalencie pomocy brutto.

**Tablica II.1 Pomoc państwa w 2016 r. dla jednostek postawionych w stan likwidacji przed dniem 01.07.2007 r.– zestawienie zbiorcze**

[w tys. zł. EDB]

| Lp.  | Wyszczególnienie  | Pomoc publiczna   |                   |
|--|---|-------------------|-------------------|
|  |   | 2016              |                   |
|  |   | Plan              | Realizacja        |
| 0  | 1   | 2                 | 3                 |
| <b>Pomoc na pokrycie kosztów nadzwyczajnych - art. 4 decyzji 2010/787/</b> |   | <b>297 206,10</b> | <b>254 148,61</b> |
| 1.   | Koszty wynikające z przepisów administracyjnych, prawnych bądź podatkowych  | 24 766,10         | 22 876,67         |
| 1.1  | Renty w yrów naw cze przysługujące od kopalń całkow icie likw idow anych  | 20 942,50         | 19 406,92         |
| a  | Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.   | 20 942,50         | 19 406,92         |
| 1.2  | Inne zw olnienia z tytułu w płat w obec PFRON   | 1 227,90          | 1 158,33          |
| a  | Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.   | 1 227,90          | 1 158,33          |
| 1.3  | Zw olnienia z tytułu opłat i kar w obec NFOŚiGW   | 2 595,70          | 2 311,42          |
| a  | Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.   | 2 595,70          | 2 311,42          |
| 2  | Zadania w ykonywane po zakończeniu likw idacji kopalń, których likw idację rozpoczęto przed 01.01.2017 r.                             | 38 000,00         | 27 224,14         |
| a  | Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.   | 38 000,00         | 27 224,14         |
| 3  | Dotacja NFOŚiGW   | 0,00              | 0,00              |
| a  | Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.   | 0,00              | 0,00              |
| 4  | Dodatkow e prace zabezpieczające pod ziemią w ynikające z zamknięcia jednostek produkcyjnych  | 215 000,00        | 193 876,33        |
| a  | Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.   | 215 000,00        | 193 876,33        |
| 5  | Szkody górnicze, przy założeniu, że zostały spow odowane przez jednostki produkcyjne w ęgla, które zaostały zamknięte lub są zamykane | 19 440,00         | 10 171,47         |
| a  | Kompania Węglow a S.A.  | 740,00            | 180,82            |
| b  | Katow icki Holding Węglow y S.A.  | 4 700,00          | 0,00              |
| c  | Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.   | 14 000,00         | 9 990,65          |
| <b>6</b>   | <b>RAZEM</b>  | <b>297 206,10</b> | <b>254 148,61</b> |

**POMOC PAŃSTWA DLA POSZCZEGÓLNYCH GRUP ORAZ JEDNOSTEK**

**SPÓŁKA RESTRUKTURYZACJI KOPALŃ S.A.**

[w tys. zł EDB]

| Lp.  | Wyszczególnienie  | Pomoc publiczna   |                   |
|--|---|-------------------|-------------------|
|  |   | 2016 rok          |                   |
|  |   | Plan              | Realizacja        |
| 0  | 1   | 2                 | 3                 |
| <b>Pomoc na pokrycie kosztów nadzwyczajnych - art. 4 decyzji 2010/787/UE</b> |   | <b>253 766,10</b> | <b>253 967,79</b> |
| 1.   | Koszty wynikające z przepisów administracyjnych, prawnych bądź podatkowych  | 24 766,10         | 22 876,67         |
| 1.1  | Renty w wyrównawcze przysługujące od kopalń całkowicie likwidowanych  | 20 942,50         | 19 406,92         |
| 1.2  | zwolnienia z tytułu wpłat w obec PFRON  | 1 227,90          | 1 158,33          |
| 1.3  | Zwolnienia z tytułu opłat i kar w obec NFOŚiGW  | 2 595,70          | 2 311,42          |
| 2.   | Zadania dotyczące likwidacji kopalń oraz działań wykonywanych po zakończeniu całkowitej likwidacji kopalń realizowanych w przedsiębiorstwach górniczych | 38 000,00         | 27 224,14         |
| 3.   | Dotacja z NFOŚiGW   | 0,00              | 0,00              |
| 4.   | Dodatkowe prace zabezpieczające pod ziemią, wynikające z zamknięcia jednostek produkcyjnych   | 215 000,00        | 193 876,33        |
| 5.   | Szkody górnicze, przy założeniu, że zostały spowodowane przez jednostki produkcyjne, przewidziane do zamknięcia z powodu restrukturyzacji               | 14 000,00         | 9 990,65          |
| 6.   | <b>RAZEM</b>  | <b>253 766,10</b> | <b>253 967,79</b> |

**KOMPANIA WĘGLOWA S.A.**

[w tys. zł EDB]

| Lp.  | Wyszczególnienie   | Pomoc publiczna |               |
|--|--|-----------------|---------------|
|  |  | 2016            |               |
|  |  | Plan            | Realizacja    |
| 0  | 1  | 2               | 3             |
| <b>Pomoc na pokrycie strat nadzwyczajnych - art. 4 decyzji 2010/787/EU</b> |  | <b>740,00</b>   | <b>180,82</b> |
| 1.   | Szkody górnicze, przy założeniu, że zostały spowodowane przez jednostki produkcyjne węgla, które zostały zamknięte lub są zamykane | 740,00          | 180,82        |
| 2.   | <b>RAZEM</b>   | <b>740,00</b>   | <b>180,82</b> |

**KATOWICKI HOLDING WĘGLOWY S.A.**

[w tys. zł EDB]

| Lp. | Wyszczególnienie   | Pomoc publiczna |             |
|-----|--|-----------------|-------------|
|     |  | 2016            |             |
|     |  | Plan            | Realizacja  |
| 0   | 1  | 2               | 3           |
|     | <b>Pomoc na pokrycie strat nadzwyczajnych - art. 4 decyzji 2010/787/EU</b>   | <b>4 700,00</b> | <b>0,00</b> |
| 1.  | Szkody górnicze, przy założeniu, że zostały spowodowane przez jednostki produkcyjne węgla, które zostały zamknięte lub są zamykane | 4 700,00        | 0,00        |
| 2.  | <b>RAZEM</b>   | <b>4 700,00</b> | <b>0,00</b> |

**OGÓLEM POMOC PAŃSTWA w 2016 r. dla jednostek postawionych w stan likwidacji przed dniem 01.07.2007 r.**

[w tys. zł. EDB]

| Lp. | Wyszczególnienie   | Pomoc publiczna   |                   |
|-----|--|-------------------|-------------------|
|     |  | 2016              |                   |
|     |  | plan              | realizacja        |
| 0   | 1  | 2                 | 3                 |
|     | <b>Pomoc na pokrycie kosztów nadzwyczajnych - art. 4 decyzji 2010/787/UE</b> | <b>297 206,10</b> | <b>254 148,61</b> |
| 1.  | Kompania Węglow a S.A.   | 740,00            | 180,82            |
| 2.  | Katowicki Holding Węglowy S.A.   | 4 700,00          | 0,00              |
| 3.  | Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.  | 291 766,10        | 253 967,79        |
| 4.  | <b>RAZEM</b>   | <b>297 206,10</b> | <b>254 148,61</b> |

**Wysokość ekwiwalentów pieniężnych z tytułu prawa do bezpłatnego węgla przysługujący emerytom i rencistom z kopalń całkowicie likwidowanych, wypłacanych przez ZUS w 2016 r.**

[w tys. zł. EDB]

| Lp. | Wyszczególnienie  | Pomoc publiczna   |                   |
|-----|---|-------------------|-------------------|
|     |   | 2016              |                   |
|     |   | Plan              | Realizacja        |
| 0   | 1   | 2                 | 3                 |
|     | <b>Pomoc na pokrycie strat nadzwyczajnych - art. 4 decyzji 2010/787/EU</b>  | <b>166 067,90</b> | <b>149 115,61</b> |
| 1   | Ekwiwalenty pieniężne z tytułu prawa do bezpłatnego węgla przysługujące emerytom i rencistom z kopalń całkowicie likwidowanych, wypłacanych przez ZUS | 166 067,90        | 149 115,61        |
| 2   | <b>RAZEM</b>  | <b>166 067,90</b> | <b>149 115,61</b> |

**Tablica II.2 Pomoc państwa w 2016 r. dla jednostek postawionych w stan likwidacji po dniu 01.07.2007 r. zestawienie zbiorcze**

[w tys. zł. EDB]

| Lp.  | Wyszczególnienie  | Pomoc publiczna   |                   |
|--|---|-------------------|-------------------|
|  |   | 2016 rok          |                   |
|  |   | Plan              | Realizacja        |
| 0  | 1   | 2                 | 3                 |
| <b>Pomoc na pokrycie kosztów nadzwyczajnych - art. 4 decyzji 2010/787/UE</b> |   | <b>931 295,63</b> | <b>618 386,82</b> |
| 1.   | Koszty jednorazowych odpraw pieniężnych   | 95 564,70         | 85 475,70         |
| 2  | Koszty urlopów górniczych oraz urlopów dla pracowników zakładów mechanicznej przeróbki węgla  | 294 915,60        | 209 130,17        |
| 3  | Koszty wynikające z przepisów administracyjnych, prawnych bądź podatkowych  | 15 502,93         | 35 639,26         |
| 3.1  | Renty wyrównawcze przysługujące od kopalń całkowicie likwidowanych  | 7 628,00          | 6 695,00          |
| 3.2  | Zwolnienia z tytułu wplat w obec PFRON  | 3 221,70          | 2 018,90          |
| 3.3  | Zwolnienia z tytułu opłat i kar w obec NFOŚiGW (opłata eksploatacyjna)  | 1 680,80          | 504,71            |
| 3.4  | Zwolnienia z podatku PCC  | 273,57            | 2 516,26          |
| 3.5  | Zwolnienia z podatku CIT  | 2 598,86          | 23 904,39         |
| 3.6  | Zwolnienia z wplat z zysku  | 100,00            | 0,00              |
| 4  | Zadania dotyczące likwidacji kopalń oraz działań wykonywanych po zakończeniu całkowitej likwidacji kopalń realizowanych w przedsiębiorstwach górniczych | 493 676,80        | 284 483,10        |
| 5  | Dotacja NFOŚiGW   | 0,00              | 0,00              |
| 6  | Dodatkowe prace zabezpieczające pod ziemią, wynikające z zamknięcia jednostek produkcyjnych   | 0,00              | 0,00              |
| 7  | Szkody górnicze, przy założeniu, że zostały spowodowane przez jednostki produkcyjne węgla, które zostały zamknięte lub są zamykane.                     | 31 635,60         | 3 658,59          |
| <b>6</b>   | <b>RAZEM</b>  | <b>931 295,63</b> | <b>618 386,82</b> |

**Tablica II.3. OGÓŁEM POMOC PAŃSTWA w 2016 r. dla jednostek postawionych w stan likwidacji przed dniem 01.01.2007 r. oraz dla jednostek postawionych w stan likwidacji po dniu 01.01.2017 r.**

[w tys. zł. EDB]

| Lp.  | Wyszczególnienie  | Pomoc publiczna     |                     |
|--|---|---------------------|---------------------|
|  |   | 2016 rok            |                     |
|  |   | Plan                | Realizacja          |
| 0  | 1   | 2                   | 3                   |
| <b>Pomoc na pokrycie kosztów nadzwyczajnych - art. 4 decyzji 2010/787/UE</b> |   | <b>1 394 569,63</b> | <b>1 021 651,04</b> |
| 1.   | Jednostki postawione w stan likwidacji przed 01.01.2017 r.  | 297 206,10          | 254 148,61          |
| 2  | Jednostki postawione w stan likwidacji po 01.01.2017 r.   | 931 295,63          | 618 386,82          |
| 3  | Ekwiwalenty pieniężne z tytułu prawa do bezpłatnego węgla przysługujące emerytom i rencistom z kopalń całkowicie likwidowanych, w wypłacanych przez ZUS | 166 067,90          | 149 115,61          |
| <b>4</b>   | <b>RAZEM</b>  | <b>1 394 569,63</b> | <b>1 021 651,04</b> |



W 2016 r. wielkość udzielonej pomocy publicznej w odniesieniu do jednostek postawionych w stan likwidacji przed dniem 1 stycznia 2007 r. oraz dla jednostek postawionych w stan likwidacji po dniu 1 stycznia 2007 r. wyniosła **1 021 651,04** tys. zł i ukształtowała się na poziomie **73,2 %** pomocy zaplanowanej.

**CZĘŚĆ III POMOC PAŃSTWA UDZIELONA W LATACH 2015-2016 W RAMACH ARTYKUŁU 4 DECYZJI 2010/787/UE (PROGRAM POMOCOWY SA. 41161 (2015/N))**

**7. Pomoc państwa udzielona w latach 2015 - 2016 jednostkom i grupom jednostek produkcyjnych w ramach art. 4 Decyzji 2010/787/UE, tj. na pokrycie kosztów racjonalizacji i restrukturyzacji przemysłu węglowego**

Ogółem w latach 2015 – 2016 wielkość udzielonej pomocy publicznej dla górnictwa węgla kamiennego wyniosła **1 472 614,11** tys. zł i ukształtowała się na poziomie **77,6%** pomocy zaplanowanej. Wykorzystanie pomocy w stopniu niższym od zaplanowanego wynikało z ograniczonych środków budżetowych w tych latach.

[w tys. zł. EDB]

| Lp.      | Wyszczególnienie  | Pomoc publiczna     |                     |
|----------|---|---------------------|---------------------|
|          |   | 2015-2016           |                     |
|          |   | plan                | realizacja          |
| 0        | 1   | 2                   | 3                   |
|          | <b>Pomoc na pokrycie kosztów nadzwyczajnych - art. 4 decyzji 2010/787/UE</b>  | <b>1 898 843,93</b> | <b>1 472 614,11</b> |
| 1        | Kompania Węglowa S.A.   | 740,00              | 180,82              |
| 2        | Katowicki Holding Węglowy S.A.  | 4 700,00            | 0,00                |
| 3        | Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.   | 1 727 336,03        | 1 323 317,68        |
| 4        | Ekwiwalenty pieniężne z tytułu prawa do bezpłatnego węgla przysługujące emerytom i rencistom z kopalń całkowicie likwidowanych, wypłacanych przez ZUS | 166 067,90          | 149 115,61          |
| <b>5</b> | <b>RAZEM</b>  | <b>1 898 843,93</b> | <b>1 472 614,11</b> |